

*Rik van de Konijnenburg
Bree, 24 februari 2010.*

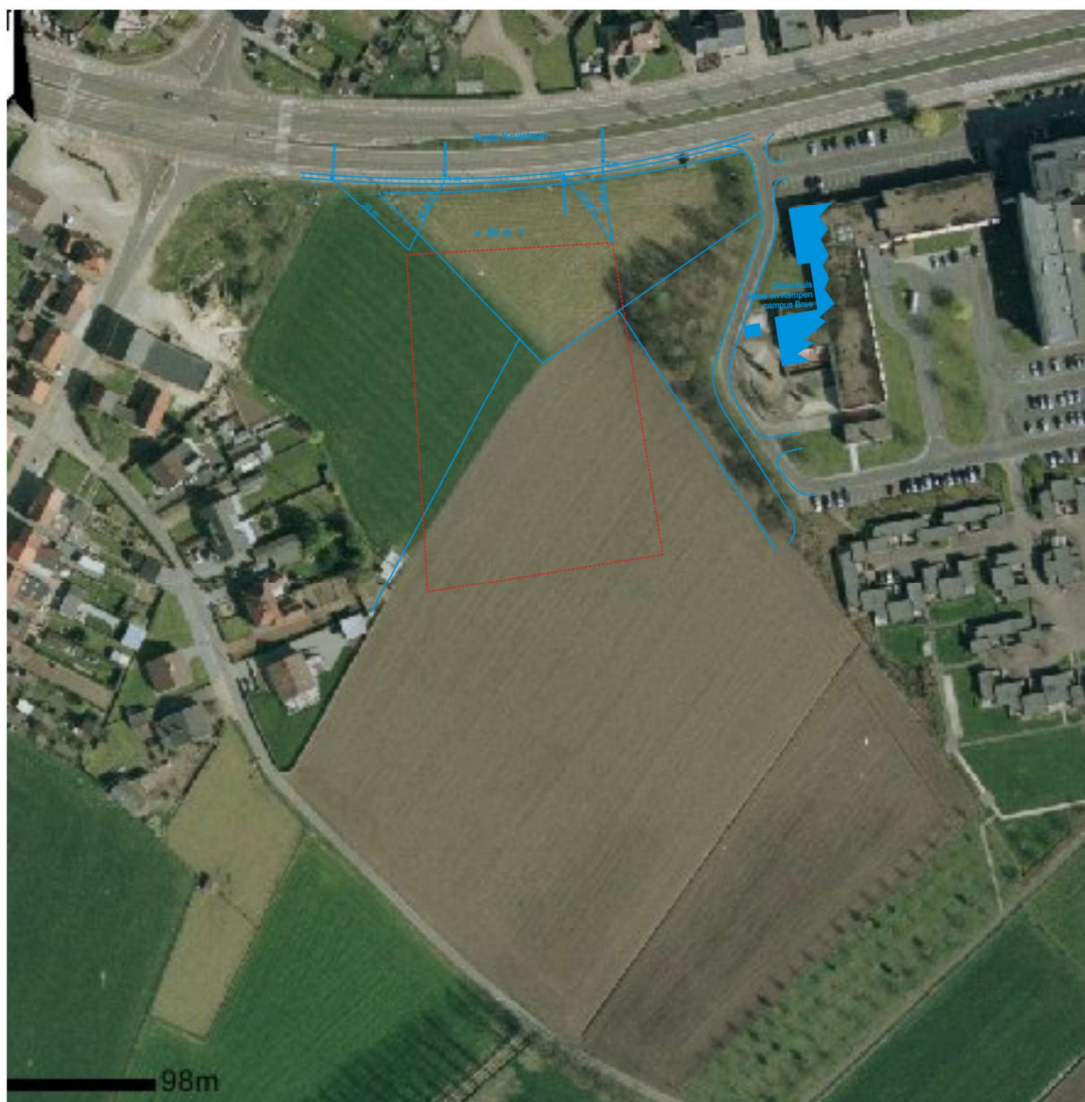
KADASTER schaal 1/2.000

This is a detailed cadastral map of a residential area in Breda, Netherlands, at a scale of 1/2,000. The map shows several streets: Wilgenstraat, Rode Kruislaan, and De Houborn. A large, irregularly shaped land parcel, 945W8, is highlighted with a red border. This parcel is situated between Wilgenstraat to the north and Rode Kruislaan to the east. To the west of 945W8 is a cluster of smaller parcels, including 945K8, 945H8, 945X4, 945X8, 945Y8, 945D6, 945B6, 945Y6, 945Y4, 945F5, 945G5, 945H5, and 945B9. To the east of 945W8, across Rode Kruislaan, is a large building complex labeled 971E and De Houborn. Other parcels visible on the map include 945L8, 945M8, 945N8, 945P8, 945Q8, 945R8, 945S8, 945T8, 945U8, 945V8, 945W8, 945X8, 945Y8, 945Z8, 945A9, 945B9, 945C9, 945D9, 945E9, 945F9, 945G9, 945H9, 945I9, 945J9, 945K9, 945L9, 945M9, 945N9, 945O9, 945P9, 945Q9, 945R9, 945S9, 945T9, 945U9, 945V9, 945W9, 945X9, 945Y9, 945Z9, 945A0, 945B0, 945C0, 945D0, 945E0, 945F0, 945G0, 945H0, 945I0, 945J0, 945K0, 945L0, 945M0, 945N0, 945O0, 945P0, 945Q0, 945R0, 945S0, 945T0, 945U0, 945V0, 945W0, 945X0, 945Y0, 945Z0, 945A1, 945B1, 945C1, 945D1, 945E1, 945F1, 945G1, 945H1, 945I1, 945J1, 945K1, 945L1, 945M1, 945N1, 945O1, 945P1, 945Q1, 945R1, 945S1, 945T1, 945U1, 945V1, 945W1, 945X1, 945Y1, 945Z1, 945A2, 945B2, 945C2, 945D2, 945E2, 945F2, 945G2, 945H2, 945I2, 945J2, 945K2, 945L2, 945M2, 945N2, 945O2, 945P2, 945Q2, 945R2, 945S2, 945T2, 945U2, 945V2, 945W2, 945X2, 945Y2, 945Z2, 945A3, 945B3, 945C3, 945D3, 945E3, 945F3, 945G3, 945H3, 945I3, 945J3, 945K3, 945L3, 945M3, 945N3, 945O3, 945P3, 945Q3, 945R3, 945S3, 945T3, 945U3, 945V3, 945W3, 945X3, 945Y3, 945Z3, 945A4, 945B4, 945C4, 945D4, 945E4, 945F4, 945G4, 945H4, 945I4, 945J4, 945K4, 945L4, 945M4, 945N4, 945O4, 945P4, 945Q4, 945R4, 945S4, 945T4, 945U4, 945V4, 945W4, 945X4, 945Y4, 945Z4, 945A5, 945B5, 945C5, 945D5, 945E5, 945F5, 945G5, 945H5, 945I5, 945J5, 945K5, 945L5, 945M5, 945N5, 945O5, 945P5, 945Q5, 945R5, 945S5, 945T5, 945U5, 945V5, 945W5, 945X5, 945Y5, 945Z5, 945A6, 945B6, 945C6, 945D6, 945E6, 945F6, 945G6, 945H6, 945I6, 945J6, 945K6, 945L6, 945M6, 945N6, 945O6, 945P6, 945Q6, 945R6, 945S6, 945T6, 945U6, 945V6, 945W6, 945X6, 945Y6, 945Z6, 945A7, 945B7, 945C7, 945D7, 945E7, 945F7, 945G7, 945H7, 945I7, 945J7, 945K7, 945L7, 945M7, 945N7, 945O7, 945P7, 945Q7, 945R7, 945S7, 945T7, 945U7, 945V7, 945W7, 945X7, 945Y7, 945Z7, 945A8, 945B8, 945C8, 945D8, 945E8, 945F8, 945G8, 945H8, 945I8, 945J8, 945K8, 945L8, 945M8, 945N8, 945O8, 945P8, 945Q8, 945R8, 945S8, 945T8, 945U8, 945V8, 945W8, 945X8, 945Y8, 945Z8, 945A9, 945B9, 945C9, 945D9, 945E9, 945F9, 945G9, 945H9, 945I9, 945J9, 945K9, 945L9, 945M9, 945N9, 945O9, 945P9, 945Q9, 945R9, 945S9, 945T9, 945U9, 945V9, 945W9, 945X9, 945Y9, 945Z9, 945A0, 945B0, 945C0, 945D0, 945E0, 945F0, 945G0, 945H0, 945I0, 945J0, 945K0, 945L0, 945M0, 945N0, 945O0, 945P0, 945Q0, 945R0, 945S0, 945T0, 945U0, 945V0, 945W0, 945X0, 945Y0, 945Z0, 945A1, 945B1, 945C1, 945D1, 945E1, 945F1, 945G1, 945H1, 945I1, 945J1, 945K1, 945L1, 945M1, 945N1, 945O1, 945P1, 945Q1, 945R1, 945S1, 945T1, 945U1, 945V1, 945W1, 945X1, 945Y1, 945Z1, 945A2, 945B2, 945C2, 945D2, 945E2, 945F2, 945G2, 945H2, 945I2, 945J2, 945K2, 945L2, 945M2, 945N2, 945O2, 945P2, 945Q2, 945R2, 945S2, 945T2, 945U2, 945V2, 945W2, 945X2, 945Y2, 945Z2, 945A3, 945B3, 945C3, 945D3, 945E3, 945F3, 945G3, 945H3, 945I3, 945J3, 945K3, 945L3, 945M3, 945N3, 945O3, 945P3, 945Q3, 945R3, 945S3, 945T3, 945U3, 945V3, 945W3, 945X3, 945Y3, 945Z3, 945A4, 945B4, 945C4, 945D4, 945E4, 945F4, 945G4, 945H4, 945I4, 945J4, 945K4, 945L4, 945M4, 945N4, 945O4, 945P4, 945Q4, 945R4, 945S4, 945T4, 945U4, 945V4, 945W4, 945X4, 945Y4, 945Z4, 945A5, 945B5, 945C5, 945D5, 945E5, 945F5, 945G5, 945H5, 945I5, 945J5, 945K5, 945L5, 945M5, 945N5, 945O5, 945P5, 945Q5, 945R5, 945S5, 945T5, 945U5, 945V5, 945W5, 945X5, 945Y5, 945Z5, 945A6, 945B6, 945C6, 945D6, 945E6, 945F6, 945G6, 945H6, 945I6, 945J6, 945K6, 945L6, 945M6, 945N6, 945O6, 945P6, 945Q6, 945R6, 945S6, 945T6, 945U6, 945V6, 945W6, 945X6, 945Y6, 945Z6, 945A7, 945B7, 945C7, 945D7, 945E7, 945F7, 945G7, 945H7, 945I7, 945J7, 945K7, 945L7, 945M7, 945N7, 945O7, 945P7, 945Q7, 945R7, 945S7, 945T7, 945U7, 945V7, 945W7, 945X7, 945Y7, 945Z7, 945A8, 945B8, 945C8, 945D8, 945E8, 945F8, 945G8, 945H8, 945I8, 945J8, 945K8, 945L8, 945M8, 945N8, 945O8, 945P8, 945Q8, 945R8, 945S8, 945T8, 945U8, 945V8, 945W8, 945X8, 945Y8, 945Z8, 945A9, 945B9, 945C9, 945D9, 945E9, 945F9, 945G9, 945H

● PROJECTIE VAN TE ONDERZOEKEN SECTOR OP LUCHTFOTO
Opname © AGIV, 2007

Opdrachtgever: Dexia Bank NV
Pachecolaan 44 B - 1000 Brussel
Dexia Real Estate Banking - Technical Team 02 222 11 11

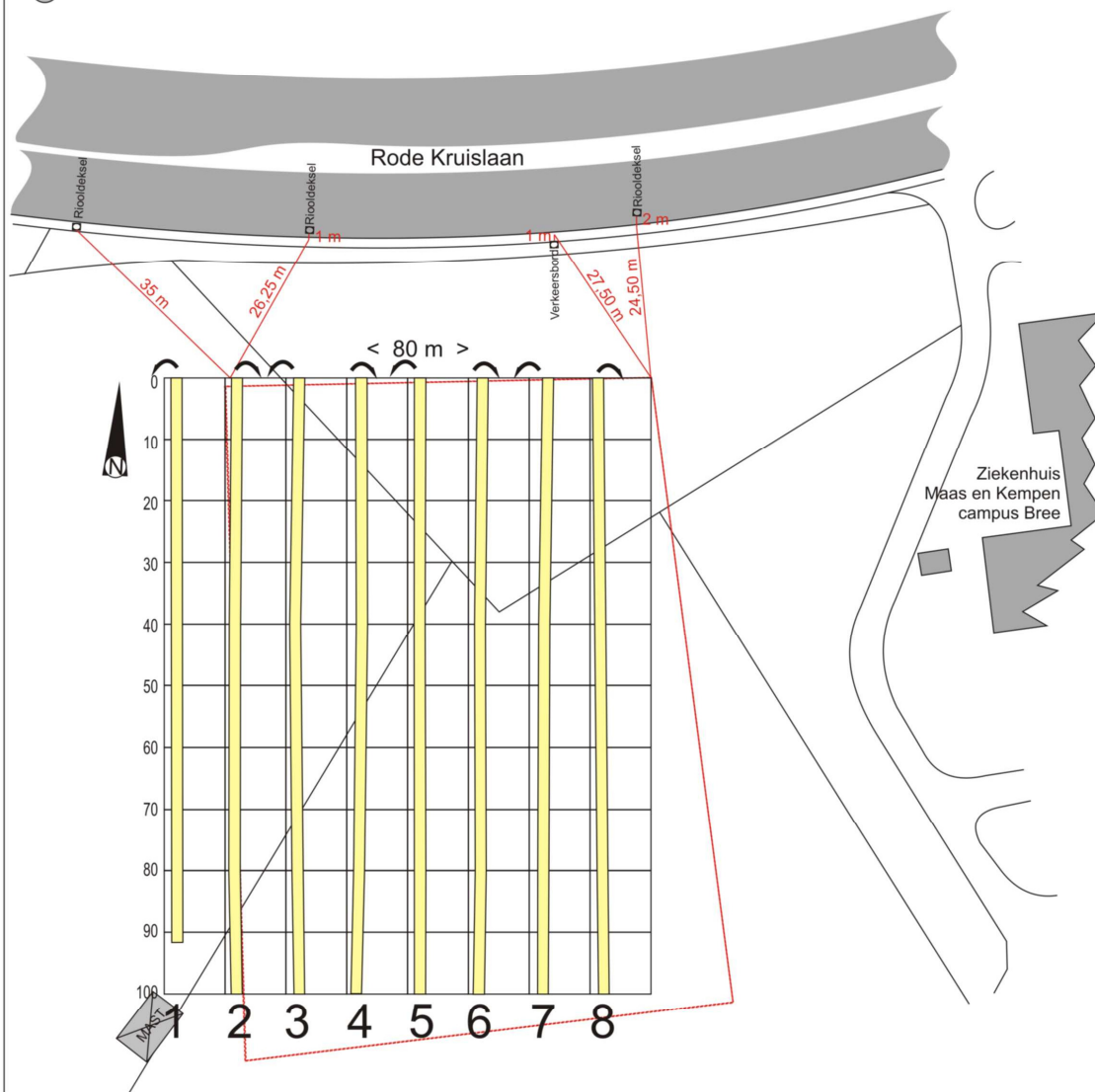
Bouw hoofdkantoor lokale politie noordoost - Limburg
Rode Kruislaan B-3960 Bree

Kadastraal: 1e afd. sie B, nrs 945 V8, 945 C9, 945 W8

Archeologische prospectie - sleuvenplan
uitvoerder:
Rik van de Konijnenburg
Grauwe Torenwal 6/00/1 B- 3960 Bree
0496 209 018

1 PROSPECTIESLEUVENPLAN

1 2 3 4 5 6 7 8: nummering prospectiesleuven
 ( ) ( ) richting grondopslag

Schaal
 0 10 20 30 40 50 m

Opdrachtgever: Dexia Bank NV
 Pachecolaan 44 B - 1000 Brussel
 Dexia Real Estate Banking - Technical Team 02 222 11 11

Bouw hoofdkantoor lokale politie noordoost - Limburg
 Rode Kruislaan B-3960 Bree

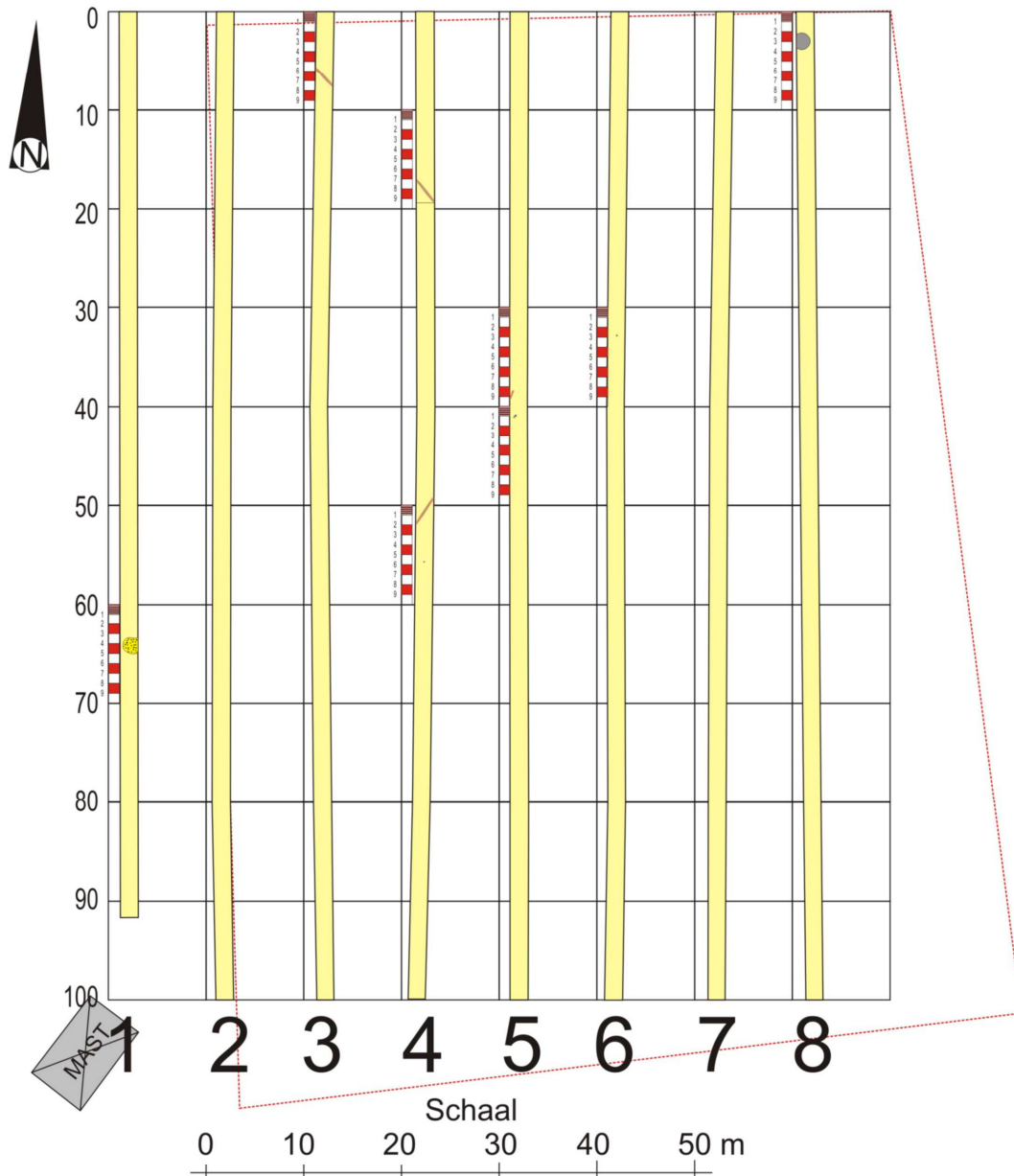
Kadastraal: 1e afd. sie B, nrs 945 V8, 945 C9, 945 W8

Archeologische prospectie - sleuvenplan
 uitvoerder:
 Rik van de Konijnenburg
 Grauwe Torenwal 6/00/1 B- 3960 Bree
 0496 209 018

② OPGRAVINGSPLAN

Opdrachtgever: Dexia Bank NV
 Pachecolaan 44 B - 1000 Brussel
 Dexia Real Estate Banking - Technical Team 02 222 11 11

Bouw hoofdkantoor lokale politie noordoost - Limburg
 Rode Kruislaan B-3960 Bree

Kadastraal: 1e afd. sie B, nrs 945 V8, 945 C9, 945 W8

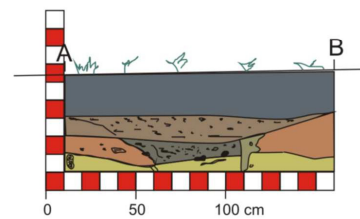
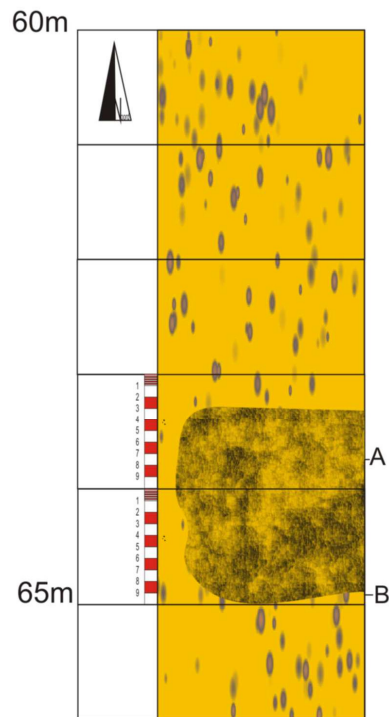
Archeologische prospectie - sleuvenplan
 uitvoerder:

Rik van de Konijnenburg
 Grauwe Torenwal 6/00/1 B- 3960 Bree
 0496 209 018

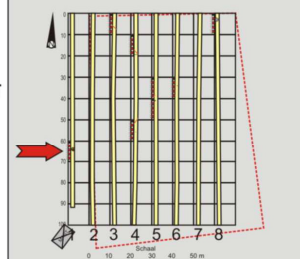
3 SPORENBESCHRIJVING

3.1 Sleuf 1

Sleuf 1: assenkuil

Bruingele door mollen doorwoelde grond waarin op 63,40 m van de basislijn zich een met zwarte en zwartgrijze assen vermengde afgeronde rechthoekige structuur aftekende. Er werd een doorsnede gemaakt. De kuil bleek geen archeologica te bevatten behoudens assen die bemonsterd werden. De kuil tekende zich in de sleuf af over een lengte van 1,60 m en een breedte van 1,30 m. De diepte is maximaal 53 cm ten opzichte van het maaiveld. De kuil tekende zich in het profiel af onder de humuslaag (bewerkte en geploegde grond).

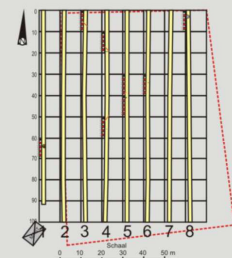

3 SPORENBESCHRIJVING

3.2 Sleuf 2

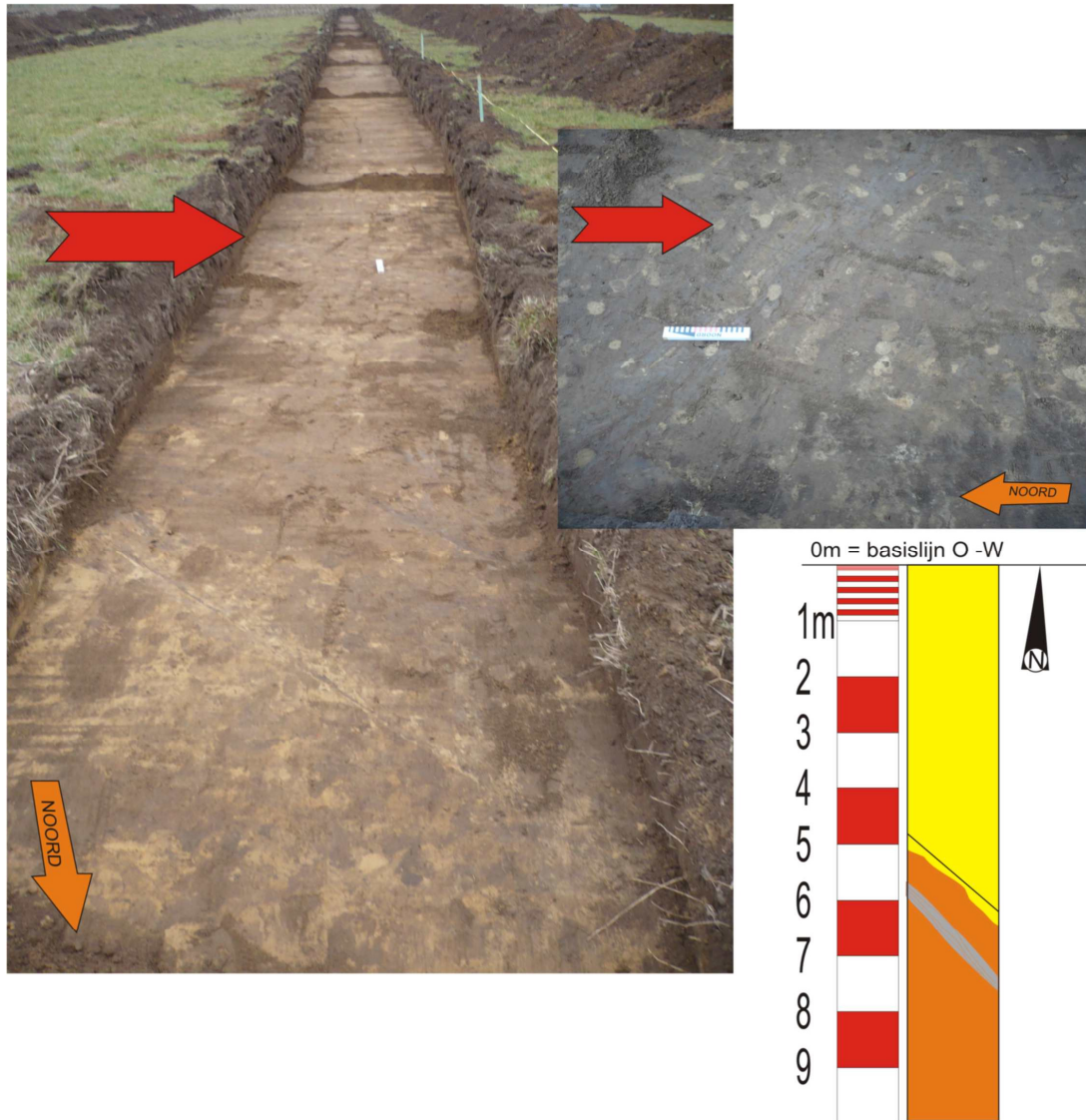

Sleuf 2: geen sporen gevonden behalve recente ploegsporen zoals op de rechter foto ➡ zichtbaar is.

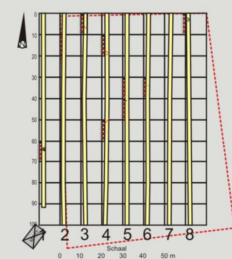

3 SPORENBESCHRIJVING

3.3 Sleuf 3

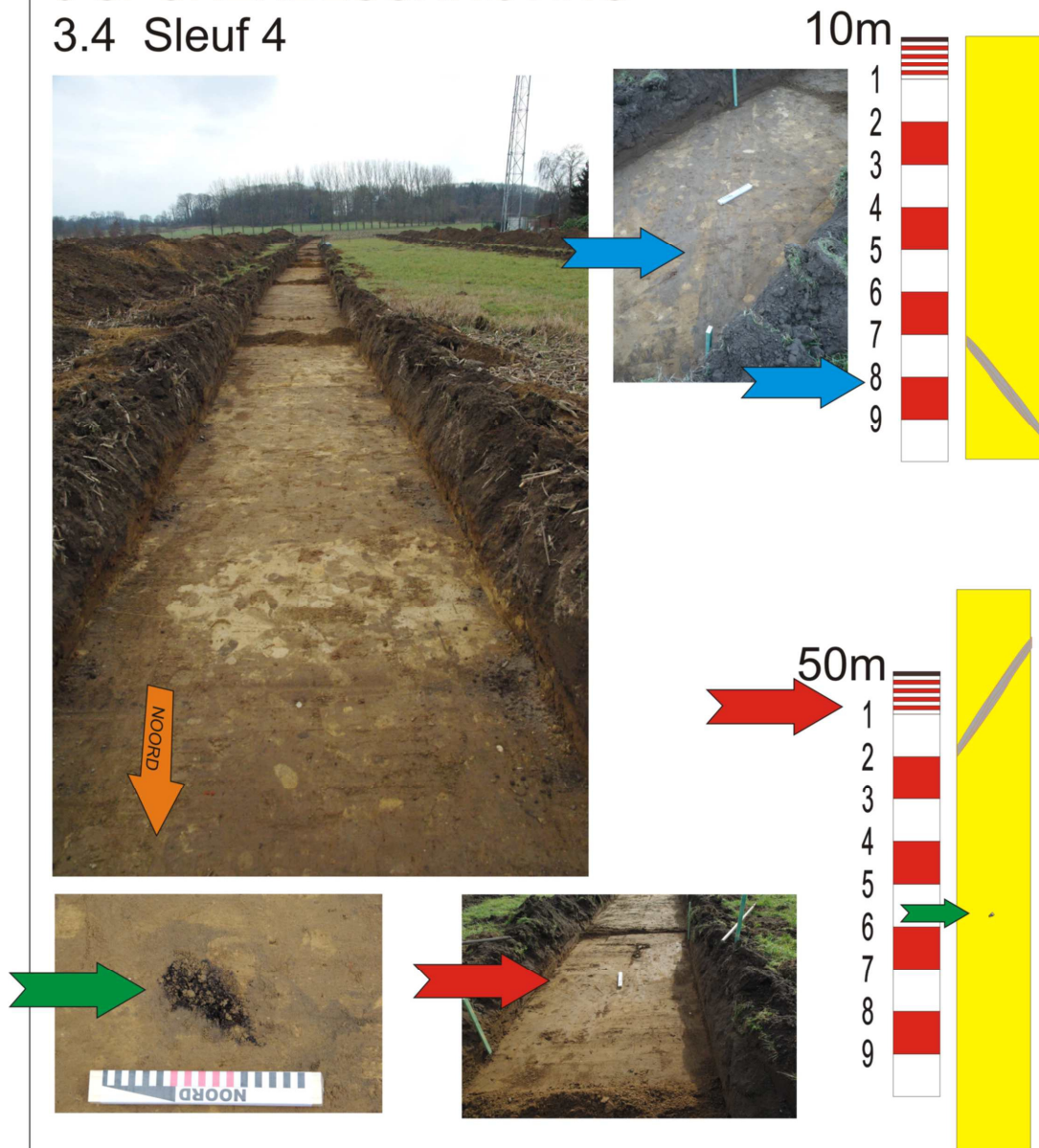
Sleuf 3: op 5,70 m van de basislijn aan de westzijde van de sleuf tot op 7,60 m van de basislijn aan de oostzijde tekende zich een grijs diagonaal grondspoor af dooraderd met strepen ijzerafzetting. Dit spoor loopt parallel met een recent ploegspoor dat ten noorden op ca. 80 cm afstand ervan ligt. Vanaf de recente ploegspoor verandert de bodem van structuur. Het noordelijke deel is zandgrond vanaf het ploegspoor is een gedeelte zandlemig, vervolgens terug een stuk zand terwijl het laatste gedeelte van de sleuf terug lemig is.

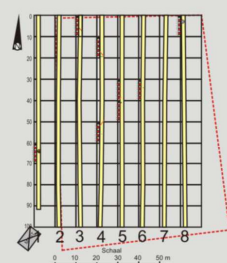
3 SPORENBESCHRIJVING

3.4 Sleuf 4

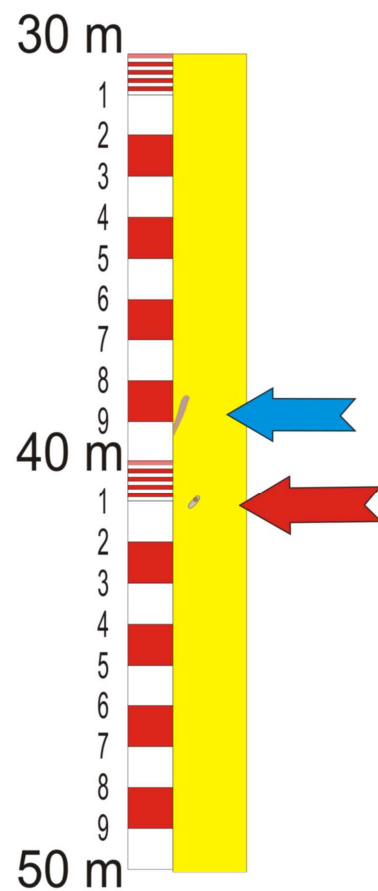
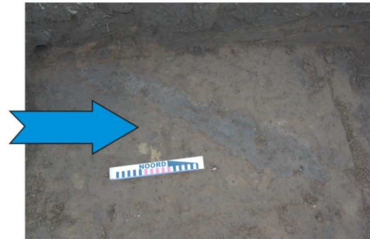
Sleuf 4: op 17,10 m van de basislijn aan de westzijde van de sleuf tot op 19,40 m van de basislijn aan de oostzijde tekende zich een grijs diagonaal grondspoor af dooraderd met strepen ijzerafzetting. Dit spoor ligt in het verlengde van een identiek spoor in sleuf 3. Op 49,20 m van de basislijn aan de oostzijde tot op 51,75 m aan de westzijde van de sleuf opnieuw een identiek spoor.

Op 55,68 m van de basislijn en op 2,20 cm van de noordzuid lijn van de sleuf, de westrand van de sleuf zelf ligt op 1,30 m van deze lijn, werd een paalgat gevonden waarin nog houtresten aanwezig waren. De restanten duiden op een driehoekige punt van een paal. Het paalgat zelf is eerder onduidelijk.

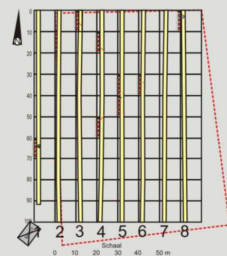
3 SPORENBESCHRIJVING

3.5 Sleuf 5

Sleuf 5: op 38,40 m van de basislijn aan de westzijde van de sleuf tot op 39,30 m van de basislijn tegen de westzijde tekende zich een grijs diagonaal grondspoor af dooraderd met strepen ijzerafzetting. Dit spoor ligt in het verlengde van een identiek spoor in sleuf 4.

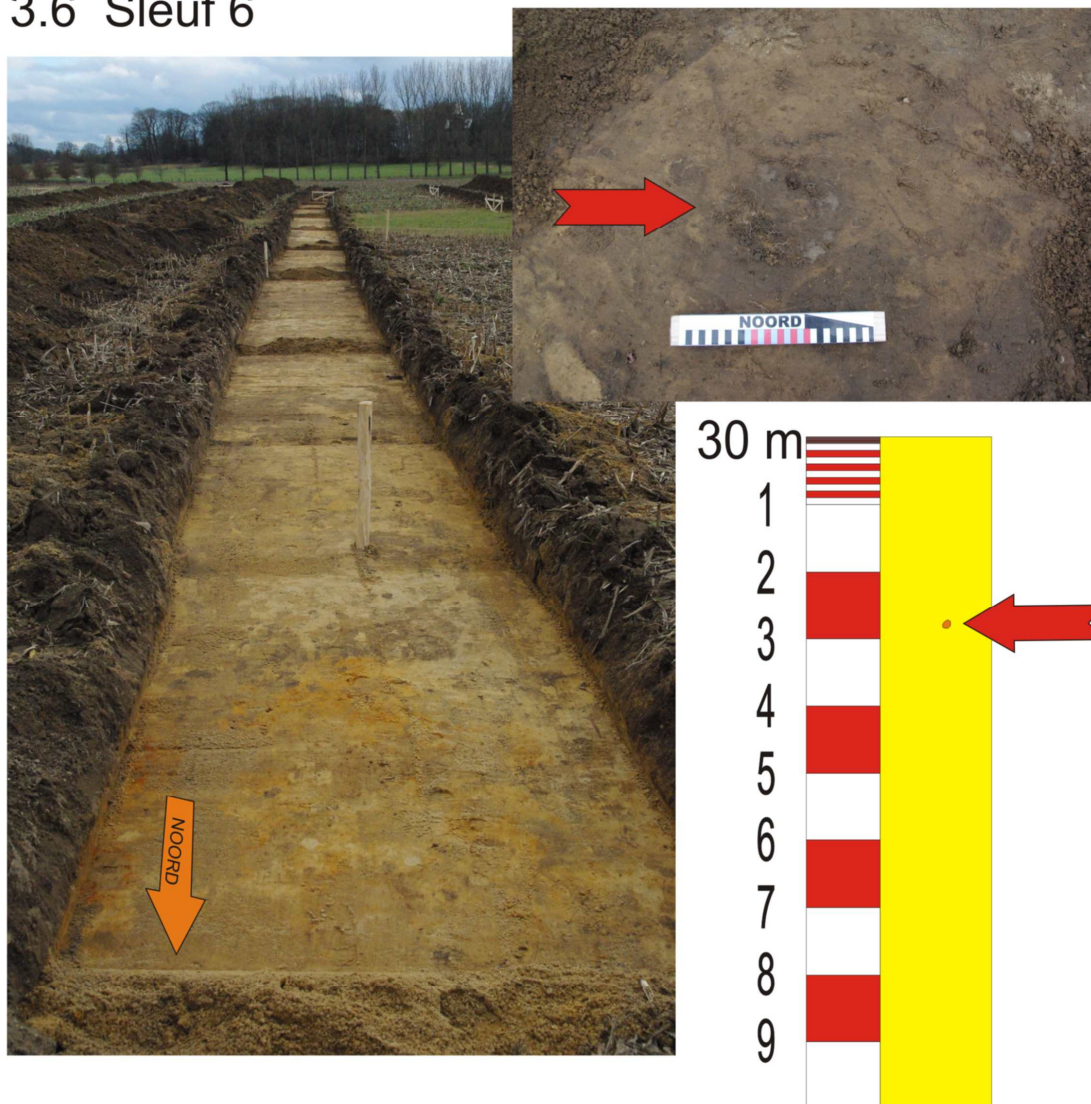
Op 41,10 m van de basislijn en op 1,27 m van de noordzuid lijn van de sleuf, de westrand van de sleuf zelf ligt op 0,80 m van deze lijn, werd een paalgat gevonden waarin nog houtresten aanwezig waren. De restanten duiden op een driehoekige punt van een paal. Het paalgat zelf is eerder onduidelijk. Mogelijk stond vlak ernaast een tweede paal.

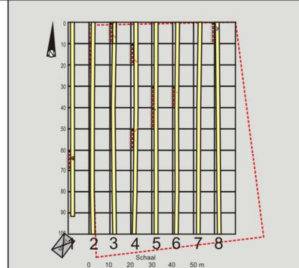

3 SPORENBESCHRIJVING

3.6 Sleuf 6

Sleuf 6: op 32,90 m van de basislijn en op 2,10 m van de noordzuid lijn van de sleuf, de westrand van de sleuf zelf ligt op 1 m van deze lijn, werd een paalgat gevonden waarin nog houtresten aanwezig waren. De houtresten waren zo miniem dat ze bij het schaven verdwenen.

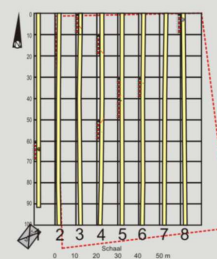

3 SPORENBESCHRIJVING

3.7 Sleuf 7

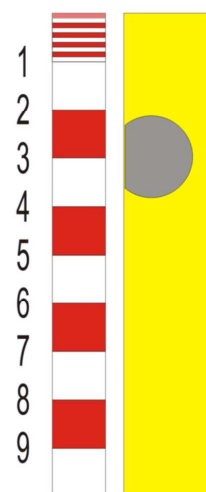
Sleuf 7: geen sporen gevonden

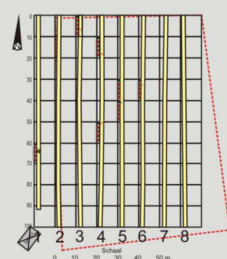

3 SPORENBESCHRIJVING

3.8 Sleuf 8

Sleuf 8: op 2,35 m van de basislijn werd een assenkuil aangetroffen. De kuil zit gedeeltelijk in het westprofiel van de sleuf. De kuil is nagenoeg cirkelvormig en heeft een diameter van ca. 1,70 m.

4. Niveaumeting

GEMETEN NIVEAUS																
	S1		S2		S3		S4		S5		S6		S7		S8	
afstand	m	s	m	s	m	s	m	s	m	s	m	s	m	s	m	s
0 m	1,34	1,67	1,43	1,82	1,63	1,90	1,54	2,03	1,68	1,98	1,64	2,08	1,78	2,20	1,95	2,32
40 m	0,88	1,31	1,10	1,53	1,31	1,72	1,50	2,22	1,63	2,15	1,76	2,12	1,70	2,06	1,80	2,20
80 m	0,83	1,30	1,07	1,64	1,19	1,63	1,10	1,70	1,15	1,70	1,21	1,83	1,28	1,78	1,22	1,85
100 m			0,90	1,30	0,85	1,35	0,85	1,27	0,90	1,47	0,90	1,45	1,06	1,62	1,10	1,69
NIVEAUS OMGEZET NAAR VAST MEETPUNT = 47,95 m TAW + 2,75																
	S1		S2		S3		S4		S5		S6		S7		S8	
afstand	m	s	m	s	m	s	m	s	m	s	m	s	m	s	m	s
0 m	49,36	49,03	49,27	48,88	49,07	48,80	49,16	48,67	49,02	48,72	49,06	48,62	48,92	48,50	48,75	48,38
40 m	49,82	49,39	49,60	49,17	49,39	48,98	49,20	48,48	49,07	48,55	48,94	48,58	49,00	48,64	48,90	48,50
80 m	49,87	49,40	49,63	49,06	49,51	49,07	49,60	49,00	49,55	49,00	49,49	48,87	49,42	48,92	49,48	48,85
100 m			49,80	49,40	49,85	49,35	49,85	49,43	49,80	49,23	49,80	49,25	49,64	49,08	49,60	49,01

5. Vondsten

Het aantal vondsten is zowel in absoluut aantal als in materialendiversiteit zeer beperkt. In totaal werden (...) (fragmenten van) voorwerpen gevonden. Omdat het aantal zo laag is worden de vondsten per sleuf besproken.

5.1 ingezameld materiaal gevonden terwijl de graafmachine de sleuven voorbereidde

1: wandscherf, steengoed, binnenzijde grijs glazuur, buitenzijde bruinpurper

2: wandscherf, (proto)steengoed, binnenzijde grijs, buitenzijde bruinpurper geglazuurd (ijzer-engobe)

3: wandscherf, steengoed, binnenzijde grijs glanzend, buitenzijde grijs glanzend

4: bodemfragment, witgeel aardewerk, groen geglazuurd aan beide zijden

5: vensterglas, groen, onderste rand gekartelde snede

6: randfragment, rood aardewerk, binnenzijde geglazuurd

7: wandfragment, rood aardewerk, binnenzijde geglazuurd, buitenzijde ongeglazuurd

8: wandfragment, rood aardewerk, binnenzijde geelbruin zoutglazuur, buitenzijde ongeglazuurd

9: randfragment, faience aardewerk, kern is zacht wit, buiten- en binnenzijde glanzend wit

10: wandfragment, faience aardewerk, kern is zacht wit, buiten- en binnenzijde glanzend wit

11: smeedijzeren pin

12 – 15: fragmenten van smeedijzeren nagels

5.2 Sleuf 1

1: wandfragment, geel aardewerk, kern zacht roze tot oranje, grof gemagerd, ongeglazuurd

2: wandfragment, grijs aardewerk, ongeglazuurd, buitenzijde roetsporen

3: randfragment, steengoed, kruik, binnen- en buitenzijde grijs geglazuurd

4: bodemfragment, steengoed, buitenzijde bruin grijs geglazuurd, binnenzijde grijs, uitgeknepen standring

5: wandscherf, (proto)steengoed, binnenzijde bruin, buitenzijde bruinpurper geglazuurd (ijzer-engobe)

6: randfragment, geel aardewerk, buitenzijde ongeglazuurd, binnenzijde bruin gespikkeld zoutglazuur

7: wandscherf, rood aardewerk, binnenzijde ongeglazuurd, buitenzijde grijs geglazuurd

8 – 9: wandscherfjes, faience aardewerk, kern is zacht wit, buiten- en binnenzijde glanzend wit

10: imitatie lederen schoenfragment, machinaal genaaid

5.3 Sleuf 2

1: wandfragment, steengoed, buitenzijde bruin geglazuurd, binnenzijde grijs ongeglazuurd

2: wandfragment, witgrijs aardewerk, ongeglazuurd, binnenzijde vrij ruwe draairingen

3: wandscherf, steengoed, binnenzijde bruin en grijs gevlekt (bruin glazuur), buitenzijde bruinpurper geglazuurd (ijzer-engobe)

4: wandscherf, wit aardewerk, binnenzijde groengeel geglaazuurd, buitenzijde ongeglazuurd

5: koperen plaatje, een uiteinde is omgebogen tot een cilindervorm

6: loden bol, musketkogel

7 – 8: loodfragmenten

9: smeedijzeren nagel

10: blikken schijfje

5.4 Sleuf 3

1: Wandscherf, geeloranje aardewerk, ongeglazuurd, vrij grof gemagerd

2: wandscherf, protosteengoed, binnen- en buitenzijde grijsoranje kleurige strepen, vrij grof gemagerd

3: wandscherf, oranje aardewerk, ongeglazuurd, fijn gemagerd, gladwandig

4: wandscherf, protosteengoed, binnenzijde licht grijs, buitenzijde bruinoranje, vrij grof gemagerd

5: wandscherf, protosteengoed (?), binnen- en buitenzijde geelwit, grof gemagerd

6: wandscherf, oranje aardewerk, binnenzijde ongeglazuurd en gladwandig, buitenzijde niet-glanzend zwartbruin gekleurd

7: wandscherf, steengoed, binnenzijde geelbruin niet blinkend, buitenzijde bruin glanzend geglaazuurd

8: wandscherf, steengoed, binnenzijde grijs, buitenzijde purperbruin geglaazuurd (ijzerengobe)

9: wandscherf, geelwit aardewerk, binnenzijde geel glazuur, buitenzijde ongeglazuurd, op de buitenzijde aanzet van uitgeknepen standvoetje of standring

10: wandfragment, steengoed, binnenzijde lichtbruin, buitenzijde grijs geglaazuurd

11: lipfragment (sluiting), dakpan, rood aardewerk, ongeglazuurd

12: wandfragment, rood aardewerk, binnen- en buitenzijde bedekt met oranje glazuur

13 – 14: wandfragmenten, rood aardewerk, binnenzijde sporen van glazuur, buitenzijde ongeglazuurd

15: ijzeren kram

16: wandfragment, witgeel aardewerk, binnenzijde egaal groen geglaazuurd, buitenzijde groen gevlekt

17-21: wand-, rand- en bodemfragmenten, faience aardewerk, kern is zacht wit, buiten- en binnenzijde glanzend wit. Op het bodemfragment staat een merkteken, zwarte letters in een zwartrandig ovaal. Enkel de letter T is nog zichtbaar.

5.5 Sleuf 4

1: wandfragment, rood aardewerk, binnenzijde ongeglazuurd rood, buitenzijde purperen ijzerengobe

2: wandfragment, steengoed, binnenzijde mat bruin, buitenzijde glanzend bruin geglaazuurd

3: wandfragment, steengoed, binnen- en buitenzijde grijs, op buitenzijde twee lijnvormige inkervingen

- 4: wandfragment, witgeel aardewerk, binnen- en buitenzijde ongeglazuurd, vrij grof gemagerd
- 5: wandfragment, geelwit aardewerk, binnenzijde ongeglazuurd, buitenzijde sporen van geel glazuur
- 6: wandfragment, geelwit aardewerk, binnenzijde ongeglazuurd, buitenzijde glansglazuur
- 7: steel, fragment van steelpannetje, witgeel aardewerk, ongeglazuurd behalve een vlekje groen glazuur op de rand van de steel
- 8: randfragment, grijs aardewerk, grof aardewerk met aan binnen- en buitenzijde gladde zwartgrijze deklaag
- 9: wandfragment, rood aardewerk, binnenzijde ongeglazuurd, buitenzijde bruin zoutglazuur
- 10: oorfragment, afgeplat worstoor, roodbruin aardewerk, rond omronde glanzend bruin geglazuurd
- 11: bodemfragment, rood aardewerk, binnenzijde roodbruin geglazuurd, buitenzijde ongeglazuurd, vlakke bodem
- 12: wandfragment, rood aardewerk, binnenzijde licht bruin geglazuurd, buitenzijde ongeglazuurd
- 13: bodemfragment, faience aardewerk, kern is zacht wit, buiten- en binnenzijde glanzend wit.
- 14: randfragment, faience aardewerk, kern is zacht wit, buiten- en binnenzijde licht blauw met donkerblauwe grafische versiering aan de binnenzijde en een floraal motief aan de buitenzijde
- 15 – 18: fragmenten van smeedijzeren nagels
- 19: bodemfragment, helder glas
- 20: basisfragment van kelk van een glas, helder glas
- 21 – 22: groen vensterglas
- 23: steelfragment, wit aardewerk, pijpensteel met florale motiefjes

5.6 Sleuf 5

- 1: wandfragment, rood aardewerk, grif gemagerde dikwandige scherf met roetsporen
- 2: randfragment, steengoed, ongeglazuurd
- 3: wandfragment, witgeel aardewerk, binnen- en buitenzijde ongeglazuurd, vrij grof gemagerd wandfragment,

4: wandfragment, witgeel aardewerk, binnen- en buitenzijde ongeglazuurd, vrij grof gemagerd

5: wandfragment, steengoed, binnenzijde zwart gespikkeld, buitenzijde bruinzwart gespikkeld geglaazuurd

6: randfragment, steengoed, binnenzijde mat bruin geglaazuurd, buitenzijde glanzend lichtbruin geglaazuurd

7: wandfragment, steengoed, aanzet van oor, binnen- en buitenzijde grijs glanzend geglaazuurd, blauwe tekening

8: wandfragment, steengoed, binnen- en buitenzijde grijs geglaazuurd

9: wandfragment, steengoed, binnen- en buitenzijde grijs geglaazuurd, radstempelmotief

10: wandfragment, witgrijs aardewerk, ongeglazuurd, buitenzijde vertoont roetsporen

11: wandfragment, steengoed, binnenzijde grijs, buitenzijde grijsbruin geglaazuurd, ingekerfde motiefjes, cirkel- en lijnvormig

12: halsfragment, steengoed, binnenzijde bruin, buitenzijde bruingrijs gespikkeld geglaazuurd

13: wandfragment, rood aardewerk, binnenzijde bruinrood zoutglazuur, buitenzijde zwart geblakerd

14: randfragment, rood aardewerk, binnenzijde bruin zoutglazuur, buitenzijde ongeglazuurd

15: wandfragment, grijs aardewerk, binnen- en buitenzijde donker purper ijzerengobe

16: wandfragment, rood aardewerk, binnen- en buitenzijde donkerbruin geglaazuurd

17: bodemfragment, rood aardewerk, ongeglazuurd

18: wandfragment, rood aardewerk, ongeglazuurd

19: wandfragment, rood aardewerk, binnen en buitenzijde glanzend donkerbruin geglaazuurd

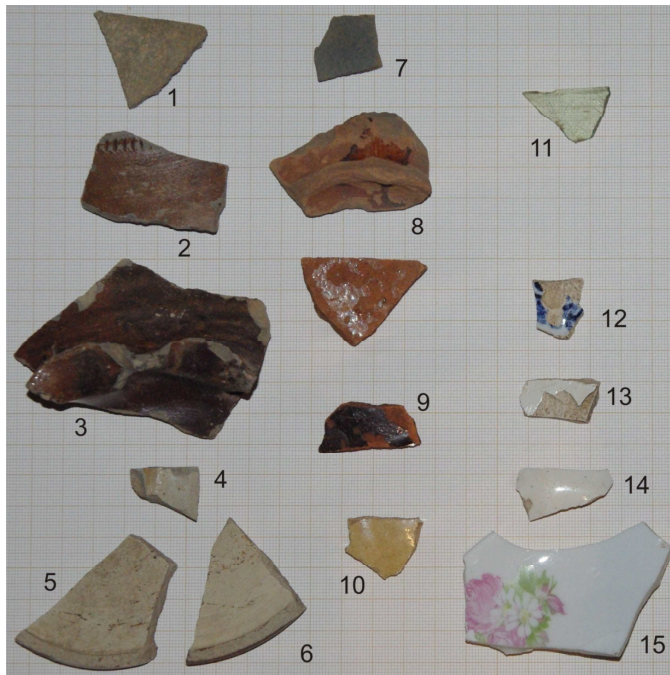
20: smeedijzeren nagel

21: ijzeren plaatje

22: randfragment, porselein

23: randfragment, faience aardewerk, kern is zacht wit, aanzet van oortje

5.7 sleuf 6

1: wandfragment, proto-steengoed, grijsoranje gespikkeld, grof gemagerd

2: wandfragment, steengoed, binnenzijde mat grijs, buitenzijde bruin glanzend geglazuurd, radstempelversiering

3: bodemfragment, steengoed, binnenzijde grijs ongeglazuurd en ruw afgewerkt, buitenzijde glanzend bruin geglazuurd met uitgeknepen standing

4: wandfragment, steengoed, binnen- en buitenzijde grijs geglazuurd

5 – 6: bodemfragmenten, steengoed, fragment 5 is ongeglazuurd, fragment 6 heeft aan buitenzijde en op de bodem

geelbruin gestreept glazuur

7: wandfragment, grijs aardewerk, ongeglazuurd

8: bodemfragment, rood aardewerk, binnenzijde volledig verweerd, buitenzijde roodbruin glazuur, uitgeknepen standing

9: wandfragment, rood aardewerk, binnenzijde lichtbruin, buitenzijde donkerbruin geglazuurd

10: wandfragment, witgeel aardewerk, buitenzijde ongeglazuurd, binnenzijde geel glazuur

11: vensterglas, groen

12 – 14: wandfragmenten, faience aardewerk, kern is zacht wit, fragment 12 heeft een bouw florale versiering aan binnen- en buitenzijde

15: bodemfragment, porselein, natuurlijk gekleurde bloemmotieven

5.8 Sleuf 7

1: randfragment, proto-steengoed, driehoekige lip met aan de buitenzijde een ingekerfde lijn, grijsoranje gespikkeld, vrij grof gemagerd aardewerk, ongeglazuurd

2: wandfragment (halsfragment ?),

steengoed, binnenzijde grijs met bruinpurpere vlekken ijzerengobe, buitenzijde bruinpurper ijzerengobe

3: wandfragment, steengoed, binnenzijde grijs, buitenzijde grijsbruin gespikkeld geglaazuurd

4 – 5: wandfragmenten, rood aardewerk, binnenzijde lichtbruinoranje geglaazuurd

6: oorfragment, worstoor, rood aardewerk, glanzend donkerbruine glazuur

7: wandfragment, rood aardewerk, buitenzijde ongeglazuurd, binnenzijde donkerbruin geglaazuurd

8: smeedijzeren nagel

5.9 Sleuf 8

(tot onze grote verbazing) geen enkele vondst

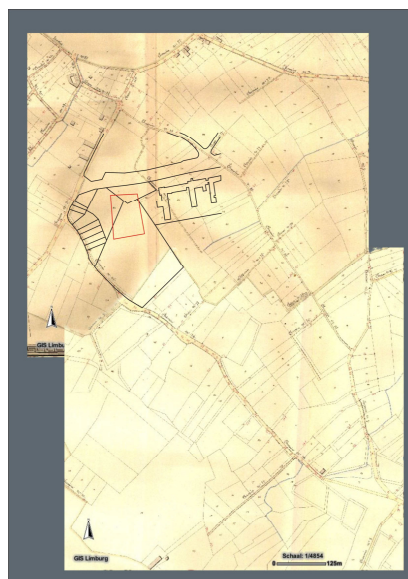
6. Besluit

Wat de bodemsporen betreft zijn er vier soorten sporen te onderscheiden: ploegsporen waarvan de meeste zeer recent, donkergrijze langwerpige en ondiepe sporen dooraderd et ijzerafzetting, paalsporen en assenkuilen. De grijze sporen liggen in elkaars verlengde en vormen een hoek van ca. 90° als we alle sporen met elkaar verbinden. De paalsporen, ook van recente oorsprong, sommige bezoekers van de site konden zich nog een prikkeldraad herinneren die het huidige grasland in twee splitste, lopen parallel aan de grijze bodemsporen. Het een kan meer dan waarschijnlijk met het andere in verband gebracht worden. Het is zeer aannemelijk dat beide soorten sporen restanten zijn van oude perceelsscheidingen.

Op oude kaarten vinden we niet direct aanwijzingen voor een andere perceelsindeling. Enkel de Ferrariskaart laat vermoeden dat de percelen in de 18de eeuw kleiner waren dan in de 19de eeuw. Een vergelijking van 18de en 19de eeuwse kaarten geeft meer duidelijkheid.

In volgorde van links naar rechts: Ferrariskaart uit 1771 met kleine percelen, atlas van Buurtwegen (1841) met huidige kadaster en terrein op geprojecteerd, Kadaster 1849

De paalgaten, afkomstig van weipalen, zijn dus zeer recent. Het bodemspoor kan een aanwijzing zijn voor ondiepe greppels die de percelen van elkaar scheidden.

De assenkuilen kunnen mijns inziens gemakkelijk verklaard worden als restanten van door landbouwers gegraven kuilen om loof op te stoken. Het was tot ver in de 20ste eeuw immers de gewoonte om na de oogst het overvloedige loof in een kuil op het veld bij elkaar te gooien om het vervolgens te verbranden. Beide kuilen sluiten direct aan bij de bewerkte grond. Dit wijst erop dat ze toch een zekere ouderdom hebben. Een datering is echter niet mogelijk zonder toepassing van natuurwetenschappelijke methodes. Dit lijkt mij echter overbodig omdat er geen enkele aanwijzing is dat het hier zou gaan om zeer oude sporen van menselijke activiteit.

Wat betreft de archeologica is het verbazend hoe weinig in situ gevonden werd en anderzijds verwonderlijk hoe groot het aandeel van toch 13de – 14de eeuwse aardewerkscherven daarin is. Verschillende scherven zijn typologisch te situeren in de Brunssum-Schinveld groep (grijsoranje, grofgemagerd protosteengoed). Andere scherven, geelwit aardewerk, lijken sterk op Andenne-aardewerk. Het ontbreken van typische rode verfstrepen laat echter twijfel bestaan; het kunnen ook Brunssum-Schinveld scherven zijn of zelfs Pingsdorf.

Bij het steengoed zitten eveneens fragmenten uit Brunssum-Schinveld; de typische ijzerengobe glazuur. Andere fragmenten zijn toe te wijzen aan productiecentra als Raeren, bruin geglazuurd, misschien Frechen, sleuf 5, nr 2, of Westerwald. De datering van dit aardewerk varieert van de 15de eeuw tot misschien wel heden.

Bij het rood aardewerk ontbreekt elk spoor van ringeloor versiering. Nochtans was dit in de 17de en 18de eeuw een zeer wijd verspreid soort aardewerk met zelfs enkele pottenbakkersovens in Bree. De gevonden fragmenten zijn nagenoeg allemaal afkomstig van doodgewoon gebruiksaardewerk; schalen en kommen.

Van latere datum, 18de eeuw tot heden, zijn de faiencefragmenten en het porselein.

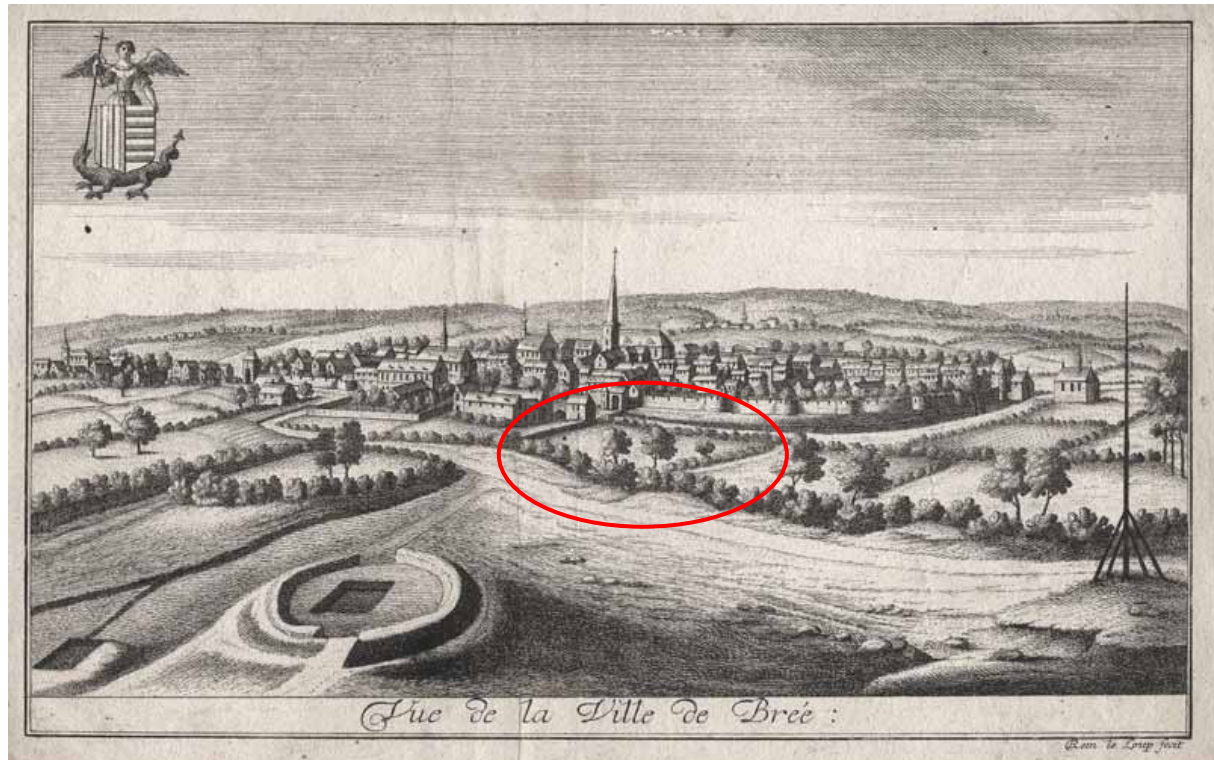
Wat het ijzer betreft is er één opmerkelijke vondst, namelijk de musketkogel uit sleuf 2. De smeedijzeren nagels zijn vermoedelijk in verband te brengen met landbouwaal dat af en toe stuk ging of met het maken van perceelsscheidingen, ofwel gewoon verloren of door de mestkar, c.q. beerton aangevoerd.

Via de mestkar werden vroeger heel wat aardewerkscherven en andere kapotte gebruiksvoorwerpen over landbouwgrond uitgespreid. Inwoners van de stad, en anderen, gooiden hun afval, ook kapot huisraad, in de beerput. Landbouwers maakten beerputten leeg en brachten de mest naar het land.

Een andere manier waarop aardewerkscherven op landbouwgronden terecht komen was de gewoonte om tijdens het oogsten of bij andere werken op de akkers eten te nuttigen. De enige manier om vroeger eten mee te nemen waren aardewerk recipiënten. Allicht is daar ooit een kom of schaal of kruik bij kapot gevallen. De scherven bleven gewoon op de grond liggen.

De diepte waarop een aantal archeologica zich bevinden is te wijten aan natuurlijke bewegingen: mollen die de grond grondig omgewoeld hebben waardoor een scherp aan de oppervlakte via de mollentunnels in de grond verdwijnt.

De aanwezigheid van een musketkogel hoeft eigenlijk ook niet te verbazen. Op een tekening en ets van Remacle Leloup uit ca. 1733 staat in de omgeving van het onderzochte terrein een schietboom waar de stedelijke schutterijen van Bree geregeld gingen oefenen. Bovendien werd Bree zeker in de 17de eeuw meermaals belegerd en dus is het misschien wel verwonderlijk dat we niet meer dergelijke kogels gevonden hebben.

Ets van Remacle Leloup, *Vue de la Ville de Brée*, met rechts de schietboom. Het onderzochte terrein is, bij benadering, rood omcirkeld.

Algemeen kan uit dit prospectieonderzoek geconcludeerd worden dat op het terrein sporen te vinden zijn van menselijke activiteit vanaf de 11de of 12de eeuw. Dit kan afgeleid worden uit het schervenmateriaal, maar moet met de nodige omzichtigheid benaderd worden aangezien de 'aanvoer' van scherven ook van latere datum kan zijn.

Er is geen enkele aanwijzing dat er op het terrein ooit gebouwen gestaan hebben. Bijkomende historische gegevens daaromtrent zijn te vinden in het memorieboek¹ van het klooster van Onze-Lieve-Vrouw-ter-Riviere. Het klooster werd gesticht in 1464 en ligt op een boogschuit van het onderzochte terrein. Het Memorieboek verhaalt de gebeurtenissen in het klooster van 1464 tot 1539. De gronden waren ooit eigendom van het klooster en dienden als landbouwgrond.

7. Aanbevelingen voor de bouwheer / aannemer

Het terrein is - wat mij betreft - in voldoende mate onderzocht. Er is geen enkele aanwijzing of noodzaak om verder archeologisch onderzoek uit te voeren.

¹ INDESTEGE, L., Memorieboek van het klooster van Onze-Lieve-Vrouw-Ter-Riviere te Bree 1464-1539 Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel, 1943